

4761 sayılı Kanun ile değişik hali

17.8.1999 ve 12.11.1999 TARİHLERİNDE MEYDANA GELEN DEPREMLERDEN ZARAR GÖRENLERİN VERGİ BORÇLARI VE VERGİ CEZALARININ TERKİNİ İLE VERGİ USUL KANUNU, KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU, HARÇLAR KANUNU VE ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası : 4731
Kabul Tarihi : 28/12/2001
Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 30/12/2001 Sayı : 24626

MADDE 1 - 1) 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerden zarar gören illerde, bu tarihlerden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak tahakkuk etmiş ve vadesi geldiği halde ödenmemiş veya bu tarihlerden önceki dönemlere ait olup deprem tarihi itibarıyla vadesi geçmemiş olan, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilerle bunlara bağlı gecikme faizi, gecikme zammı, fon payı ve vergi cezaları ile 16.8.1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanuna göre alınan eğitime katkı payı bu maddede yer alan esaslara göre terkin olunur. 1999 vergilendirme dönemine ilişkin emlak vergisi, çevre temizlik vergisi ve motorlu taşıtlar vergisi hakkında da bu madde hükmü uygulanır. ⁽¹⁾

2) 17.8.1999 ile 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerde varlıklarının % 10 veya daha fazlasını kaybeden mükelleflerin (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarının tamamı terkin olunur. Ancak, depremden doğan hasar nedeniyle vergi dairesi kayıtlarına kısmen veya tamamen ulaşılamayan il merkezi veya ilçelerdeki bütün mükellefler ile depremin merkez üssü olan Kocaeli'nin Gölcük İlçesindeki mükelleflerin bu yerlerdeki mükellefiyetleri bakımından varlıklarının % 10'unu kaybetmiş olma şartı aranmaz. Şu kadar ki, bütün mükelleflerin tahakkuk ve tahsilat kayıtlarına elektronik ortamda dahi olsa ulaşılabilen il merkezi veya ilçelerdeki mükellefler bakımından varlıklarının % 10'unu kaybetmiş olma şartı aranmaya devam edilir.

3) Sakarya, Kocaeli, Yalova, Bolu ve Düzce illerinin merkez ve ilçelerinde deprem tarihi itibarıyla emlak vergisi, motorlu taşıtlar vergisi, veraset ve intikal vergisi, çevre temizlik vergisi ile harç mükellefiyeti bulunanların, bu mükellefiyetlerine ilişkin olarak söz konusu yerlerdeki vergi dairelerine olan ve (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarının tamamı terkin olunur.

4) 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerden hasar gören bina ve taşıtlara ilişkin deprem tarihlerinden önceki dönemlere ait emlak ve çevre temizlik vergisi ile motorlu taşıtlar vergisi terkin olunur.

5) a) Terkin işlemi vergi dairelerince sonuçlandırılır. Maliye Bakanlığı terkin işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve terkin işlemleri için mükelleflere başvuru süresi tespit etmeye yetkilidir.

b) Bu Kanuna göre borçlan terkin kapsamına giren mükellefler adına, deprem tarihinden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak terkin kapsamına giren vergi türleri için tarhiyat yapılmaz, deprem tarihinden önceki vergilendirme dönemlerine ilişkin olarak tarhedilen ancak bu Kanunun yayımı tarihine kadar tahakkuk ettiği halde ödenmemiş veya tahakkuk etmemiş olan vergiler terkin edilir. Terkin kapsamına girmekle beraber bu Kanunun yayımı tarihinden önce tahsil edilen amme alacakları red ve iade edilmez.

c) Bu Kanuna göre terkin edilecek amme alacaklarına normal vade tarihlerinden terkin tarihine kadar geçen süre için gecikme faizi ve gecikme zammı uygulanmaz.

d) Bu madde uyarınca tarhiyat yapılmayacak olması, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359 ve 367 nci maddelerine göre işlem yapılmasına engel teşkil etmez.

6) 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremler nedeniyle Maliye Bakanlığınca ilan edilen mücbir sebep uygulamasından faydalanan mükelleflerin mücbir sebep hali uygulanan yerlerdeki vergi dairelerine olan ve (1) numaralı fıkra kapsamına giren borçlarına mücbir sebep halinin devam ettiği süre için gecikme faizi ve gecikme zammı uygulanmaz. Ancak, söz konusu döneme ilişkin olarak bu Kanunun yayımından önce tahsil edilen gecikme faizi ve gecikme zammı red ve iade edilmez.

7) Bu Kanun hükümlerinden yararlanmak için belirlenen süre içerisinde başvuruda bulunmayanlar bu Kanun hükümlerinden faydalanamazlar.

(1) 12/6/2002 tarihli ve 4761 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle, bu fıkranın sonuna "1999 vergilendirme dönemine ilişkin emlak vergisi, çevre temizlik vergisi ve motorlu taşıtlar vergisi hakkında da bu madde hükmü uygulanır." ibaresi eklenmiştir.

8) Varlıktaki kayıp oranının tespitinde, mükelleflerin beyanları dikkate alınır. Bu beyana ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

9) 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinden önce vadesi geldiği halde bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla tahsil edilmemiş bulunan, Sakarya, Kocaeli, Yalova, Bolu ve Düzce illerinin merkez ve ilçelerinde, Devlete ait alacaklardan Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerince tahsil edilen ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında olup (1) numaralı fıkra dışında kalan amme alacaklarını terkin ettirmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. Maliye Bakanlığı bu yetkisini, amme alacağının türü ve/veya miktarı açısından ayrı ayrı kullanabileceği gibi il veya ilçeler itibarıyla farklı olarak kullanabilir.

MADDE 2- 1 inci madde uyarınca terkinden yararlanan mükelleflerin; 1999 yılına ilişkin olarak tahakkuk eden yıllık gelir veya kurumlar vergisi, anılan yıla ait olup deprem tarihinden sonraki dönemlere ilişkin geçici vergileri ile kurumların 2000 yılında 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendi uyarınca yapacakları gelir vergisi tevkifatının tamamı terkin olunur. Bu mükelleflerin 2000 yılına ilişkin olarak tahakkuk eden söz konusu vergileri ile kurumların 2001 yılında 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendi uyarınca yapacakları gelir vergisi tevkifatı Bakanlar Kurulunca il merkezleri veya ilçeler itibarıyla belirlenen oranlarda terkin edilir. Bu hüküm, gelir ve kurumlar vergisi ile birlikte ödenmesi gereken diğer vergi, fon ve paylar hakkında da uygulanır. ⁽¹⁾

Maliye Bakanlığı terkin işlemlerine ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bu Kanunun yayımı tarihini takip eden aydan başlamak üzere yirmidört ay süreyle, 1 inci madde uyarınca varlıklarının % 10'unu kaybetme şartı aranmaksızın terkin uygulanan il merkezi veya ilçelerdeki işyerlerinde fiilen çalışan ücretliler için 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 31 inci maddesi uyarınca tespit edilen özel indirim tutan dört kat olarak uygulanır.

MADDE 3 - 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremlerin etkilediği bölgelerde bulunan vergi daireleri mükelleflerine ilişkin olarak vergi dairesi kayıtlarına ulaşılamaması durumunda zamanaşımı hükümleri ile ilgilendirmeksizin, deprem tarihinden önceki dönemlere ait tarh, tebliğ, tahakkuk, tahsil, terkin, alınan teminatların iadesi ve reddiyat işlemlerini yaptırma veya yaptırmama konusunda Maliye Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 4 - 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

A) 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Maliye Bakanlığı, mücbir sebep sayılan haller nedeniyle, mükellefler için il, ilçe veya bölgeler itibarıyla mücbir sebep hali ilan etmeye ve bu sürede vergi ödevlerinden yerine getirilemeyecek olanları tespit etmeye yetkilidir.

B) 111 inci maddesinin beşinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Maliye Bakanlığı; il, ilçe veya bölgeler itibarıyla mücbir sebep hali ilan edilen yerlerdeki mükelleflerin bu Kanun kapsamında olup, ödeme süresi afet tarihinden sonraya rastlayan her türlü vergi ve cezalar ile gecikme faizlerinin ödeme sürelerini vadelerinin bitimi tarihinden itibaren azami bir yıl süre ile uzatmaya yetkilidir. Maliye Bakanlığı bu yetkisini; iller, il merkezleri, ilçeler veya beldelere veya afetten zarar görme derecesine göre veya vergi türleri itibarıyla farklı süreler tespit etmek suretiyle kullanabilir.

C) 112 nci maddesine aşağıdaki (5) numaralı fıkra eklenmiştir.

5. İhtirazi kayıtla beyan edilip ödendikten sonra yargı kararına göre iade edilip yine yargı karar uyarınca tahsili gereken vergilere, iade tarihinden yargı kararının vergi dairesine tebliği tarihine kadar geçen süre için bu maddede yer alan esaslar dahilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre belirlenen tecil faizi oranında gecikme faizi hesaplanır.

D) 115 inci maddesinin birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Maliye Bakanlığı terkin yetkisini mahalline devredebilir.

E) Mükerrer 242 nci maddesinin başlığı, "Elektronik ortamdaki kayıtlar ve elektronik cihazla belge düzenleme" şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye, birinci fıkrasının başına gelmek üzere "1." ibaresi ve aşağıdaki (2) numaralı fıkra eklenmiştir.

2. Elektronik defter, şekil hükümlerinden bağımsız olarak bu Kanuna göre tutulması zorunlu olan defterlerde yer alması gereken bilgileri kapsayan elektronik kayıtlar bütünüdür.

Elektronik belge, şekil hükümlerinden bağımsız olarak bu Kanuna göre düzenlenmesi zorunlu olan belgelerde yer alan bilgileri içeren elektronik kayıtlar bütünüdür.

Elektronik kayıt, elektronik ortamda tutulan ve elektronik defter ve belgeleri oluşturan, elektronik yöntemlerle erişimi ve işlenmesi mümkün olan en küçük bilgi ögesini ifade eder.

Bu Kanunda ve diğer vergi kanunlarında defter, kayıt ve belgelere ilişkin olarak yer alan hükümler elektronik defter, kayıt ve belgeler için de geçerlidir. Maliye Bakanlığı, elektronik defter, belge ve kayıtlar için diğer defter, belge ve kayıtlara ilişkin usul ve esaslardan farklı usul ve esaslar belirlemeye yetkilidir.

(1) 12/6/2002 tarihli ve 4761 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle, bu fıkranın sonuna "Bu hüküm, gelir ve kurumlar vergisi ile birlikte ödenmesi gereken diğer vergi, fon ve paylar hakkında da uygulanır." ibaresi eklenmiştir.

Maliye Bakanlığı; elektronik defter, belge ve kayıtların oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi, muhafaza ve ibrazı ile defter ve belgelerin elektronik ortamda tutulması ve düzenlenmesi uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, elektronik ortamda tutulmasına ve düzenlenmesine izin verilen defter ve belgelerde yer alması gereken bilgileri internet de dahil olmak üzere her türlü elektronik bilgi iletişim araç ve ortamında Maliye Bakanlığına veya belirleyeceği gerçek veya tüzel kişilere aktarma zorunluluğu getirmeye, bilgi aktarımında uyulacak format ve standartlar ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları tespit etmeye, bu Kanun kapsamına giren işlemlerde elektronik imza kullanım usul ve esaslarını düzenlemeye ve denetlemeye yetkilidir.

F) Mükerrer 298 inci maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendinin ikinci alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı bende aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

Geçici vergi dönemleri itibarıyla yapılacak değerlemede esas alınacak yeniden değerlendirme oranı, bir önceki yılın Kasım ayından başlamak üzere; 3, 6, 9 ve 12 nci aylarda bir önceki 3, 6, 9 ve 12 aylık dönemlere göre Devlet İstatistik Enstitüsünün Toptan Eşya Fiyatları Genel İndeksinde meydana gelen ortalama fiyat artış oranı esas alınmak suretiyle belirlenir.

Bu oranlar Maliye Bakanlığınca Resmi Gazete ile ilan edilir.

G) Ek 13 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrasına (c) bendinden soma gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

d) Şehirler arası yollarda yapılacak vergi denetimlerine yardımcı olmak üzere görevlendirilen güvenlik görevlilerine de bu esaslar dahilinde fazla çalışma ücreti ödenmesine,

MADDE 5 - 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun;

A) 11 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Türkiye'de ikametgâhi, işyeri, kanuni ve iş merkezi bulunmayanların taşımacılık faaliyetlerine ilişkin olarak satın alacakları mal ve hizmetler ile fuar, panayır ve sergilere katılımları dolayısıyla satın alacakları mal ve hizmetler nedeniyle ödedikleri katma değer vergisi, karşılıklı olmak kaydıyla iade edilir.

Maliye Bakanlığı iadeden faydalanacak mal ve hizmetler ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları tespit etmeye yetkilidir.

B) 21 inci maddesinin (c) bendinde yer alan "diğer giderler ve ödemeler" ibaresi "diğer giderler ve ödemelerden vergilendirilmeyenler" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6 - 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun;

A) 74 üncü maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

f) Türkiye'deki kurum ve kuruluşlara hibe olarak yardım amacıyla gönderilecek mal, malzeme, araç ve gereçler için konsolosluklarda düzenlenecek hibe senetleri.

B) 113 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yıllık harçlar, her yıl ocak ayının başında yıllık olarak tahakkuk ettirilmiş sayılır. Tahakkuk ettirilen harçlar ayrıca mükellefe tebliğ olunmaz ve ocak ayı içerisinde ödenir.

C) (6) sayılı tarifesinin "III- Yabancılarla verilecek ikamet tezkeresi ve Dışişleri Bakanlığı tasdik harçları" bölümünün (1) numaralı bendinin sonuna "(İkamet tezkeresinin alınmaması veya süresinin uzatılmaması, aşılın sürenin kapsadığı tarife itibarıyla hesaplanacak harcın tahsilini engellemez. Bu suretle hesaplanan harç, ceza ve gecikme faizi uygulanmaksızın bir kat fazlası ile tahsil edilir.)" cümleleri eklenmiştir.

MADDE 7 - 12.4.2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 28 inci maddesinde yer alan "31.12.2001" tarihi "31.12.2002" olarak değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1 - 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen depremler sonucu kendilerine prefabrik konut tahsis edilenlerin kullandıkları prefabrik konutlar için tahsis süresince çevre temizlik vergisi ödenmez.

GEÇİCİ MADDE 2 - 1. 17.8.1999 tarihi itibarıyla Kocaeli, Sakarya, Yalova ve Bolu illerinin merkez ve ilçelerinde, yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunanların;

a) Bu tarihten önce yatırım teşvik belgesi alınmış yatırımlar, yatırım indirimi, vergi, resim ve harç istisnası uygulaması açısından ilgili mevzuatında yazılı olan şartlara bakılmaksızın tamamlanmış kabul edilir. Yararlanılan yatırım indirimi ve istisnalar dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş olan vergiler yönünden herhangi bir işlem yapılmaz. Tamamlanmış kabul edilen yatırımlarla ilgili olan ve önceki yıllarda kazancın yetersiz olması dolayısıyla indirim konusu yapılamayan yatırım indirim tutarları izleyen dönemlerde dikkate alınmaz.

b) 17.8.1999 tarihinden önce teşvik belgesine bağlanmış yatırımlarına devam etmeleri halinde, 17.8.1999 veya 12.11.1999 tarihinde meydana gelen depremlerde zarar gören yatırım indirimine konu iktisadi kıymetlerin yenilenmesi için yapılan harcamalar yatırım indiriminden yararlanır.

c) 1999 yılında yapılması öngörülen yatırım harcamaları üzerinden hesapladıkları ve 17.8.1999 tarihine kadar verdikleri yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerinde indirim konusu yaptıkları yatırım indirimi tutarları ile ilgili olarak, öngörülen yatırım harcamalarının 2002 yılı sonuna kadar gerçekleştirilmesi koşuluyla, herhangi bir işlem yapılmaz.

d) 17.8.1999 tarihinden önce başlanan ve teşvik belgesi olmaksızın yatırım indirimi uygulamasından yararlanan yatırımları tamamlanmış kabul edilir. Yatırıma devam edilen hallerde mükellefin başvurusu üzerine, yatırımın tamamlanması için Maliye Bakanlığınca ek süre verilir. Depremde zarar gören yatırım indirimine konu iktisadi kıymetlerin yenilenmesi için yapılan yatırım harcamaları da 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun ek 2 nci maddesinde yazılı tutarla sınırlı olmaksızın yatırım indiriminden yararlandırılır.

2. Mükellefiyetleri yukarıda belirtilen yerlerde bulunmamakla birlikte, söz konusu bölgelerde 17.8.1999 tarihinden önce teşvik belgesine bağlanmış yatırımları bulunan mükelleflerin bu yatırımları ile ilgili olarak da (1) numaralı fıkrada yer alan hükümler uygulanır.

3. İstanbul, Eskişehir ve Bursa illerinin merkez ve ilçelerinde 17.8.1999 tarihinden önce yatırım teşvik belgesine bağlanmış yatırımları bulunan mükelleflerin, bu yatırımlarının depremden fiziki olarak zarar görmesi veya yatırımlarına deprem sonrasında inşaat ruhsatı verilmesi işlemlerindeki kısıtlamalar nedeniyle geç başlamış olmaları halinde, söz konusu yatırımları ile ilgili olarak bu maddenin (1) numaralı fıkrasının (c) bendi hükmü uygulanır.

4. 17.8.1999 tarihinden önce yatırım teşvik belgesine bağlanmış yatırımları bulunan mükelleflerin, bu yatırımlarına konu iktisadi kıymetlerinin temininde, iktisadi kıymetin teslimini üstlenen mükelleflerin depremden zarar görmesi dolayısıyla, gecikme meydana gelmiş olması halinde söz konusu yatırımları ile ilgili olarak (1) numaralı fıkranın (c) bendi hükmü uygulanır.

5. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

MADDE 8 - Bu Kanunun;

a) 6 ncı maddesinin (B) bendi ile 7 nci maddesi 31.12.2001 tarihinden geçerli olmak üzere,

b) Diğer maddeleri ile 6 ncı maddesinin (C) bendi henüz tahsil edilmemiş ikamet tezkeresi harçları hakkında da uygulanmak üzere,

Yayımlı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**4731 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN
MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLEN HÜKÜMLERİN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ
GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/ İptal Eden Anayasa Mahkemesinin Kararının Numarası	4731 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
4761	1, 2	30/12/2001 tarihinden geçerli olmak üzere 22/6/2002